

SPOLOK PRIATEĽOV TURZOVKY INFORMUJE

Ročník XII.

č. 9 (138)

Pripravil Ivan GAJDIČIAR

Jednou z najvýraznejších postáv turzovskej minulosti bol tunajší farár, dekan, regionálny historik, spolkový činovník, rodák z hornooravskej dedinky Ústie, Karol Točík. Jeho plodný život je možné skúmať z rôznych uhlov pohľadu – jeho osobnosť môžeme analyzovať ako kňaza, kultúrneho a osvetového pracovníka, historika, komunálneho politika a v neposlednom rade sociálne – charitatívneho organizátora. Počas pôsobenia na Kysuciach a najmä v Turzovke, zasiahol asi do každej sféry vtedajšieho života a aj to je jeden z dôvodov, prečo si tohto človeka, tí, ktorí ho mali možnosť poznať, nesmierne vážia a hovoria o ňom s veľkou úctou. Tohto roku sme si pripomenuli 50 rokov od jeho tragickej smrti (pri tejto príležitosti vyšiel stručný článok v Katolíckych novinách) a 20. septembra uplynie 120 rokov od doby, kedy prvýkrát uzrel svetlo sveta. Štúdia o jeho živote a diele vyjde v Historickom zborníku (vyd. Historický odbor MS) č. 2/2010.

Poznámky k činnosti Karola Točíka v Turzovke

(z príležitosti 120. výročia jeho narodenia)

Na úvod niekoľko životopisných údajov. Karol Točík sa narodil 20. septembra 1890 (je potrebné poopraviť dátum jeho narodenia, pretože podľa matriky sa narodil 20. 9 a 21. 9. bol pokrstný a obvykle sa v literatúre uvádza ako dátum narodenia práve 21. 9.), ako ôsme z deviatich detí plátenníka Jána Točíka a Rozálie (* 1851 - † ?), rodenej Kavuljakovej. Traja z jeho súrodencov zomreli ešte v detskom veku. Od roku 1894 žil v Pápe vo Vesprímskej župe, kam sa jeho rodičia presťahovali za prácou. Na margo vysťahovania sa jeho rodičov v roku 1894 do Pápy dodáme, že sa tak stalo z dôvodu veľkého požiaru rodného Ústia, ktorý zničil celú dedinu. Táto udalosť bola zrejme pre Točíkových rodičov dotatočným impulzom, aby začali na Dolnej zemi "nový život". V Pápe navštevoval ľudové školy i gymnázium. Zamotaný príbeh o jeho ceste za kňazským povoláním je dostatočne známy a nie je potrebné ho na tomto mieste opakovať. Po skončení teologických štúdií, bol v Nitre vysvätený za kňaza. Absolvoval niekoľko kaplánových zastávok až sa v roku 1917 dostal do Turzovky. O rok neskôr bol menovaný farárom a v tejto funkcii tu pôsobil až do konca roka 1959. Ani nie o pol roka jeho plodný život ukončil tragický pád pri stavbe kultúrneho domu v Turzovke. Následkom týchto zranení podľahol 9. mája v žilinskej nemocnici. 12. mája 1960 bol pochovaný pri turzovskom kostole.

Kňazi patrili v tej dobe k nemnohým vzdelaným ľuďom v dedinách (obyčajne ešte notár a učiteľ), čo bol dôvod, prečo sa k nim ľud utiekal nielen v prípade duchovnej správy. Nebolo tomu inak ani v Točíkovom prípade, ako nás o tom presvedčujú slová istého Turzovčana: "*Náš pánikol Tak volajú Turzovčania svojho pána farára. Vidia v ňom dobrého a učeného kňaza i starostlivého otca. Na neho sa obracajú nielen v duševných, cirkevnoučradných, ale aj v iných ťažších záležitostiach. Či už je potrebné vykonať niečo na vyšších úradoch, zaistiť niekde miesto, prácu, umiestniť učňa atď. atď.*" (Výpoveď pochádza z roku 1943).

Točík bol veľmi pragmatickým človekom. Už ako mladý, ani nie 30-ročný, prevzal najnáročnejšiu farnosť v Nitrianskej diecéze. Misionár páter Florián z Močenku, ktorý mal v Turzovke v roku 1925 duchovné cvičenia, sa o náročnosti tunajšej duchovnej správy vyjadril, že ľahšie je byť misionárom v Afrike, ako farárom na Turzovke. Biskupova voľba teda iste nebola náhodou. Musel mať v Točíka dôveru, že je schopný prijať a zvládnuť tak zaťažujúcu úlohu. Čas dľa biskupovi za pravdu, ani trocha sa v mladom kňazovi nezmyšľil. Točíkov bystrý um mu radil, že ak budú mať jeho veriaci zabezpečené základné životné potreby, ľud bude prístupnejší a schopnejší rásť aj po stránke duchovnej – náboženskej a kultúrnej. Z tohto dôvodu sa veľmi usiloval o hospodársko – sociálne zabezpečenie obyvateľstva. Hneď po prevrate v novembri 1918, napriek tomu, že sa len nedávno vystrábil z nebezpečnej španielskej chrípky, bola v Turzovke zriadená miestna národná rada, kde ho zvolili za predsedu. Prvoradou úlohou bolo zabezpečenie zásobovania pre obyvateľstvo. Pre tento účel bolo na jeho návrh zriadené tzv. Potravné družstvo, na čele ktorého sám stál, ale po polroku sa predsedníctva vzdal. Ťažká poprevratová atmosféra nepriaznivo vplývala na ľudí, čo sa prejavovalo v rôznych oblastiach. Točík bol niekoľkokrát krivo obvinený v novinách, i pred súdmi a akoby vzdychom zapísal do kroniky: "*V týchto bojoch Turzovania sa držali nešťachetne.*"

V hospodársky ťaživej dobe sa začal stavať nový kostol vo filiálke Klin, ktorý bol

Dekan Karol Točík so Sviatosťou pri procesii na Božie Telo.

nakoniec za štyri roky dokončený. V roku 1926 bolo v obci založené Úverové družstvo, kde si obyvateľstvo mohlo požičiavať peniaze na výhodnejší úrok. V roku 1930 bola zriadená miestna pobočka Charity, jej predsedom bol istý čas Karol Točík. Rovnako funkciu zastával tiež v miestnom spolku ČsČK. V nasledujúcom období začala vďaka Točíkovým organizačným schopnostiam a kapitálu, kde podstatnou mierou prispel turzovský rodák, v tom čase farár v Čadci Štefan Stolárík, výstavba sociálneho domu – Útulne sv. Jozefa. Myšlienka vystavať sociálny dom, kde by našli útočisko hladujúce sirotky, starí ľudia, deti a iní núdzní, sa začala rodiť na stretnutí týchto dvoch kňazov na Sv. Hostýne na Morave. Náklady na stavbu činili 982 000 korún, čo bola na tú dobu obrovská suma peňazí a predsa sa dielo podarilo, skolaudované bolo v roku 1932. Za Točíkovej duchovnej správy bol v roku 1949 ešte prestavaný drevený dom učiteľa Sýkoru v Korní na kostolík a o dva roky neskôr sa začal stavať aj kostolík v Dlhej. Napriek, pre náboženstvo nepriaznivej politicko-spoločenskej situácii a rôznym obštrukciám sa v roku 1954 podarilo kostol dokončiť a 26. septembra slávnostne vysvätiť za účasti približne 3000 veriacich. Do týchto investičných akcií je treba započítať mnohé renovácie farského kostola a ostatných sakrálnych stavieb na území farnosti.

Z ďalších jeho významných zásluh pre rozvoj Turzovky, na ktorú sa akosi zabúda, možno spomenúť jeho aktivitu smerom k výhodnej kúpe 800 hektárov lesa pre tunajší urbár. Karol Točík veľmi podporoval miestne osvetové a kultúrne aktivity. Sám stál na čele miestnej osvetovej komisie,

tiež bol predsedom Jednoty Orla, ktorá bola založená ešte v roku 1922. Dokonca účinkoval v niektorých divadelných hrách. Na fare budoval knižnicu, vo svojej vlastnej bibliotéke zhromažďoval odbornú historickú literatúru a periodiká. Všeobecne známou je jeho záľuba o regionálne i slovenské dejiny. Paradoxom je, že hoci nebol rodným Kysučanom, zrejme nikto nevedel o kysuckých dejinách viac, ako práve on. Celkom nedávno bol objavený ďalší zlomok jeho pozostalosti, ktorý len potvrdzuje jeho vysokú erudíciu v tejto oblasti. Bolo veľkou škodou, že sa aspoň jednu z jeho prác nepodarilo vydať v knižnej podobe. Opäť si pomôžeme výpoveďou z roku 1943: "*Ešte na jedno nemožno zabudnúť, keď je reč o turzovskom pánovi farárovi, na jeho veľkú lásku k slovenským dejinám. Ich štúdiu venuje takmer všetok svoj voľný čas. Bezpochyby je najlepším znateľom histórie kysuckého kraja.*" Karol Točík sa angažoval tiež v politickej oblasti, istý čas bol členom obecného zastupiteľstva, v roku 1935 sa objavil na kandidátke HSES do župných volieb.

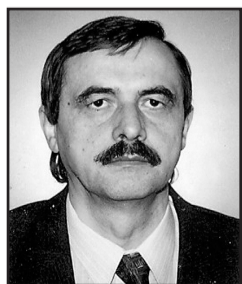
Hoci bolo o dekanovi Točíkovi, aj na stránkach Spravodaja, popísané mnoho, veľa ešte ostáva nezodpovedané. Napriek tomu z každého jeho skutku, o ktorom vieme, sa zračí obrovská snaha pomôcť povzniesť a pozdvihnúť jemu zverený ľud, či už po stránke materiálnej, ale najmä duchovnej.

Skúsme sa na to rozpačovať, keď nám niekedy, cestou do turzovského kostola padne zrak na jeho jednoduchý hrob.

Mgr. DRAHOMÍR VELÍČKA, PhD.

BLAHOŽELÁME

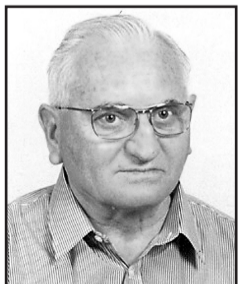
V tomto mesiaci oslávia okrúhle a polokrúhle jubileá členovia nášho Spolku

Ing. MARIÁN BELEŠ
Čadca

MÁRIA KOLARČIKOVÁ
Kysucké Nové Mesto

IVAN GAJDOŠ
Žilina

Želáme im všetko najlepšie, hlavne pevné zdravie a v ďalšom živote veľa šťastia, úspechov a rodinnej pohody.

UZNESENIE VČS SPOLKU KONANEJ 13.8.2010

VČS zvolila na funkčné obdobie 2010 – 2014

prezident Spolku Ivan Gajdičiar st.

Výkonný výbor Spolku

Ing. Emília Dlhopolčeková, Anna Štefáková, Ing. Jozef Hanzel,
Ladislav Stolárík, Bartolomej Gernát, MUDr. Pavol Vyšínsky

Revízná komisia

Alexander Ježík, Ing. Vladimír Dlhopolček, Ján Mudrik

VČS schválila

- Predloženú správu o činnosti Spolku, správu o hospodárení a správu revíznej komisie za obdobie 2009 - 2010
- Hlavné úlohy Spolku na obdobie rokov 2010 – 2014
- Prevod majetku Spolku - drevených plastík zo IV. rezbárskeho plenéru do majetku mesta Turzovka v zmysle platnej dohody o poskytnutí príspevku na ich zhotovenie
- Zrušenie členstva v zmysle uznesenia VČS 2009
Ing. Lubomír Marejka, Rudolf Dička, Štefan Cífra, Akad. sochár Milan Greguš

VČS uložila

- Výkonnému výboru obstarávať potrebné prostriedky na realizáciu hlavných úloh Spolku do roku 2014 z vlastných zdrojov, sponzorských príspevkov a darov fyzických a právnických osôb
- Výkonnému výboru Spolku organizačne a finančne sa podieľať na všetkých významných kultúrnych, spoločenských a športových akciách konaných do V. SST, rovnako aj na ich technickom a materiálnom zabezpečení
- Výkonnému výboru Spolku aj v roku 2011 rozhodnúť o pozastavení, resp. zrušení členstva v Spolku tým doterajším členom, ktorí neprejavili záujem zotrvať v tomto občianskom združení štyri roky po sebe
- Finančne sa podieľať na projektoch nových umeleckých diel a prác nadregionálneho významu svojich členov v rámci vlastných možností, posúdených vo výkonnom výbore Spolku
- Zostaviť vlastné súťažné družstvo a prihlásiť ho do Súťaže vo varení guláša počas Turzovského leta 2011. Zároveň súťažiť využiť ako organizované spoločenské stretnutie členov Spolku
- Dôstojne si pripomenúť 120. výročie narodenia regionálneho historika Karola Točíka v septembri 2010

Členovia Spolku priateľov Turzovky – účastníci VČS 13.8.2010

HLAVNÉ ÚLOHY SPOLKU NA OBDOBIE 2010–2014

- Publicistickú činnosť Spolku orientovať na napĺňanie cieľov združenia v zmysle jeho Stanov a poslania
- Prostredníctvom internetu, aktualizovaním vlastných webových stránok informovať o činnosti Spolku a jeho zámeroch
- Podporovať aktivity orgánov samosprávy mesta v budovaní Turzovky ako kultúrneho centra regiónu
- Spolupracovať pri využívaní objektov Centrálnajestskej zóny a v príprave programov a podujatí Turzovského leta
- Pokračovať v organizovaní tradičných rezbárskych plenérov v Turzovke
- Organizačne sa podieľať na pripravách a priebehu V. Svetového stretnutia Turzovčanov a ich potomkov a jeho zvolania na rok 2014
- V nadväznosti na monografiu Turzovka krížom krážom vydať publikáciu o turzovských priezviskách
- Naďalej vyhladávať a zhromažďovať archíválne, predmety a poznatky vzťahujúce sa k histórii Turzovky, publikovať ich a sprístupňovať verejnosti
- Finančne a vecne podporovať všetky aktivity na pôde mesta, totožné s cieľmi tohto občianskeho združenia
- Bezodkladne vyvolať príslušné jednania o vypracovaní projektu zriadenia Mestského múzea v Turzovke v jednom zo stavebných objektov patriacich mestu a účinne spolupracovať s orgánmi mesta na jeho zriadení v termíne do V. SST
- Organizačne pracovať na zhromažďovaní exponátov a materiálov pre stálu expozíciu a depozit Mestského múzea v Turzovke od miestnych občanov formou daru a získavať prostriedky na prípadné odkúpenie exponátov
- Zvyšovať starostlivosť o miestne pomníky, pamätníky a pamätné tabule v meste, organizačne sa podieľať na projekte náučného okruhu v centre mesta, pre využívanie regionálnych prvkov vo vyučovaní dejepisu na miestnych školách
- V spolupráci s miestnymi školskými a vzdelávacími inštitúciami organizovať vedomostné súťaže pre mládež s cieľom zvyšovania úrovne poznatkov o rodnom meste a regióne
- V spolupráci s miestnymi kultúrnymi inštitúciami a turistickým oddielom organizovať poznávacie výlety do okolia mesta pre všetky skupiny obyvateľov s cieľom priblížiť ho ako turisticky zaujímavú oblasť
- Vytvárať pre členov Spolku vhodné príležitosti na stretávanie sa v priebehu celého roka, nielen počas konania výročných členských schôdzí

Aktuálne informácie o činnosti nášho Spolku hľadajte na webovej stránke
www.spolkpriatelovturzovky.sk